

Oświadczenie złożone przez senatora Leszka Piechotę na 24. posiedzeniu Senatu w dniu 4 sierpnia 2016 r.

Oświadczenie skierowane do wiceprezesa Rady Ministrów, ministra kultury i dziedzictwa narodowego Piotra Glińskiego

Szanowny Panie Ministrze!

Kontynuując moje działania nakierowane na jak najefektywniejsze wykorzystanie narzędzi ochrony zabytków, chciałbym zwrócić uwagę na kilka niezmiernie ważnych aspektów. Od 2012 r. wspieram działania zmierzające do polepszenia ochrony zabytków. Jak stwierdziłem w moich poprzednich wystąpieniach, bardzo celowe i potrzebne działania samorządów w tym obszarze są znacznie utrudnione przez obecne prawodawstwo (oświadczenia z 20 grudnia 2012 r. i z 4 grudnia 2014 r. oraz wystąpienie z 12 marca 2015 r., na które 21 lipca 2015 r. otrzymałem odpowiedź sekretarza stanu, generalnego konserwatora zabytków pana Piotra Żuchowskiego, sygnatura: DOZ.050.8.2015.JAD/4 DOZ/3117/15).

Moje starania były w pełni zgodne z postulatami wielu samorządów i znalazły również zrozumienie w resorcie kultury. Efektem naszych działań było wprowadzenie do ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji zapisów umożliwiających wsparcie przez samorządy inwestycji na obiektach zabytkowych niewpisanych enumeratywnie do rejestru zabytków.

Jednocześnie generalny konserwator zabytków zgodził się (w skierowanym do mnie piśmie) z moimi propozycjami dotyczącymi zmian w ustawie o ochronie zabytków, umożliwiającymi wsparcie działań remontowych dla obiektów znajdujących się w gminnych rejestrach zabytków, a niewpisanych do rejestru państwowego. Niestety, tak bardzo potrzebne zmiany do tej pory nie zostały wprowadzone. Dlatego też chciałbym przypomnieć propozycje dotyczące tychże zmian, zaakceptowane przez generalnego konserwatora zabytków.

„Wydaje się, że najwłaściwszym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie zmian w treści art. 81 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami w poniższym brzmieniu:

1. W trybie określonym odrębnymi przepisami dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków może być udzielona przez organ stanowiący gminy, powiatu lub samorządu województwa, na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale.

2. Dotacja, w zakresie określonym w art. 77, może być udzielona w wysokości do 100% nakładów koniecznych na wykonanie przez wnioskodawcę prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków”.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że dziś zapisy zawarte w ustawie o rewitalizacji są głęboko niewystarczające. Praktyka ostatnich miesięcy pokazuje, że gminy, przyjmując Lokalne Programy Rewitalizacji, nie wyznaczają Specjalnych Stref Rewitalizacji (SSR), przez co możliwość zawarta w art. 35 wspomnianej ustawy jest iluzoryczna. Wyznaczenie SSR wiąże się z rozlicznymi dodatkowymi obowiązkami, a ponadto, z mocy samej ustawy, SSR może obejmować tylko wąskie, wybrane części miast, przez co najczęściej nie ma możliwości objęcia tymi zapisami większej części obiektów zabytkowych. Ponadto środki możliwe do pozyskania przez samorządy w ramach działań z zakresu rewitalizacji są najczęściej bardzo niewielkie. Wymusza to skupienie się samorządów na stworzeniu SSR wyłącznie na wybranych obiektach, najczęściej pozostających we władaniu innych podmiotów.

Reasumując, wnioskuję o jak najpilniejsze wprowadzenie zmian do ustawy o ochronie zabytków, oraz o przeprowadzenie badań ewaluacyjnych wdrażania (jakże potrzebnej i w większej części pozytywnej) ustawy o rewitalizacji, pod kątem jej rzeczywistego wpływu na możliwość wspierania substancji zabytkowej polskich miast.

Jednocześnie chciałbym zadeklarować pełną gotowość do włączenia się w prace nad poruszoną problematyką, tak abyśmy mogli wspólnie wypracować, jak najszybciej, pożądane rozwiązania.

Z poważaniem
Leszek Piechota